

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre... **16 kor.**
 Negyedévre... **4 "**
 Helyben hához hordva:
 Egész évre... **20 kor.**
 Negyedévre... **5 "**
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre... **24 kor.**
 Negyedévre... **6 "**

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hétfő és
 kedd utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 2.
 A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalhoz intézendők.
 Egyszeri szám ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, márczius 4.

Mire jó a magyar pénz?

A brémai elemi iskolai tanítók, szaturálva az istentagadás és a vallásellenes »nevelés« tanaival, összegyűltek és tartván beszédeket sokat és hosszukat, nagy többséggel elhatározták, hogy kérjék a legfelsőbb tanhatóságot, sziveskedjék az iskolából száműzni a — vallásoktatást. Az érvelés a régen jól ismert és kitűnően megcsáfolt filozófiai tévedések összege, melyeket az istentagadók újra meg újra előhozni se nem restellenek, se nem félnek, se nem szégyenlenek.

De hát kérdi a nyájas olvasó, mi közünk van nekünk Magyarországon szomorú gyermekeinek a brémai darvinista tanítók érveléséhez és határozataihoz?

Erre nézve tessék megkérdeni a nagyváradi László páholy malterkanalas vitézeit, mert ők jónak látták a brémai tanítótestület jegyzőkönyvét és indokolását a határozattal együtt külön füzetben ki nyomtatni és minden tanítónak megkülönböztetni külön-külön.

A cél természetesen az, hogy a tanítókat felizgassák a vallásoktatás ellen és így a papok ellen. Mert nyilvánvaló, hogy nálunk nem az egyház, sem az állam nem fog belemenni abba, hogy a vallást az iskolából száműzzük. A megrontott eszű tanító urak aztán kigyót békát fognak kiáltani a papokra, meg az

államra és el lesz érve a kulturális tényezők között való disharmonia.

Lám mire jó a magyar pénz?

A szabadkőművesség az egész világra kiterjedő nagy hálózata a pumpolásnak. Valóságos mesterei annak, hogyan kell óriási mennyiségű pénzt összeharásolni az ó nemzetközi céljaikra. És ime az a szegény magyar szabadkőműves fizet mint a köles, fizet azért, hogy az ő pénzéből mozgalmat indítsanak külföldi és pláne német istentagadók örültségeinek majmolására. Gratulálunk ehhez a hazafisághoz. De hát 1849 és 1850-ben a szabadkőműves magyar páholyok gyűjtöttek az elesett »osztrák testvérek« árvái számára is. A páholyok hazafiságával sok minden megfér.

És mi mégsem azért írjuk ezeket, hogy a tisztelt páholytestvéreket támadjuk, vagy rágalmazzuk. Nincs rá szükség. Gondolkozni tudó és akaró emberek előtt ők maguk teszik magukat lehetetlenné.

Ha valaki le akar rombolni minden korlátot, a mely az embereket elválasztja, miért alakít akkor egy hallatlan szigorral összealkotott klikket a választottakból?

Ha valaki babonának minősíti a vallás szentségeit és szertartásait, hát minek alkot ő maga misztikusnál misztikusabb szertartásokat és jelvényeket, a »gimplik« megfogására?

Ha valaki ellensége minden felekezeti-ségnek, hogyan, miért, mi jogon alkot

ő maga egy felekezeten felekezeten, a melynek tagjait valódi zsarnoki önkényvel fűzik egymáshoz?

Istent lehet megvallani, lehet tagadni is mindenütt nyíltan szabadon, sőt tenni lehet nyíltan, szabadon. Miért zárkoznak el hát a világtól? Miért vonják ki magukat a nyilvánosság életadó ellenőrzésétől?

E kérdésekre a tisztelt páholy kielégítő feleletet nem szokott adni. Hogy támadóit vérig tudja üldözni, lehetetlené tenni ezer uton és módon, azt igen jól tudja mindenki. Hogy egymásnak mindent elnéznek, mindent megbocsátanak, mindent szívesen, vagy nem szívesen, de »rendbehoznak« ez is ismeretes.

A dolog sulypontja az, hogy lehetőleg jól szervezett jogállamban megtűrni egy oly nemzetközi érdekszövetkezetet, amely alapszabályaiban sem vallásról, sem politikáról nem beszél, de mint az említett füzet bizonyítja, mindakettőnek kérdéseivel igenis intenzíve foglalkozik?

Néhány évvel ezelőtt egy országos celebritással beszéltem a »királyi művészet«-ről. »Öcsém — így szólt — vigyázzon, közéjük ne menjen ezeknek a királyi művészeknek, hiszen nincs ott már keresztény ember!

Hát akkor úgy állanánk, hogy holmi bujkáló misztikus hajlamu nemzetközi héber urak szövetezete volna az egész »királyi művészet«. Ámde ekkor még veszélyesebb és pedig éppen a zsidóságra

„TISZÁNTÚL“ TÁRCZÁJA.

Egy francia folyóirat képviselője a szentatyánál.

Franciaából fordította: Dr Némethy Gyula.

(Vége.)

A szentatya mindezt nyugodt, erős hangon mondja. Fokként erősödik a hangja. Mély viszhangot kelt. Szemei, melyekkel rám néz, ragyogni kezdenek, s a riese-i paraszt fiának ajkain a beszéd megindító ékesszólással árad. »Lásza a mindenható Isten, holott elég lett volna néki, nem is egy szava, de egy gondolata arra, hogy világokat teremtsen, az anyag meg a szellem világát, a természet és a lelkek birodalmát, mégis hat napot fordított a teremtetésre. És milyen napokat! A tudomány korábbi kimutatja, hogy egész korszakok voltak, csudás terjedelműek. Ugyancsak Isten, aki megadhatta volna a megváltást, elküldhette volna Jézus Krisztust mindjárt a véték után, nem váratott-e évezredekig? És mégis azt akarnák, hogy ennek az oly sokáig várt Jézus Krisztusnak alázatos helytartója, néhány héttel se várjon, hanem mindjárt hallassa a legfontosabb a legelhatározóbb ígéket! Egyelőre

ez akarok maradni, s nem bánom, ha rám mondják is: *Un nomo inerte . . . Si inerte!* tétlen ember; de jól értsen meg, tétlen annak a kezében, aki hordoz, s aki által egy nap, ha kell majd cselekedni fogok.

A szentatya elhallgat. Nézem őt amint előttem ül a világosság körében, melyet egy könyved ernyővel borított villamos lámpa von meg, mely kettőnk között áll az asztalon. A hatalmas terem többi része félhomályban van. Alig lehet kivenni a falfestményeket, melyek a menyezetet ékesítik a könyvvállványok felett, melyeket függöny vagy üvegajtó fedez. Egy asztalon, a terem közepén megpillantom Paul Dubois szobrát »*Jeanne d'Arc a cheval*«. A Vatikán csöndje, éjjeli magánya vesz körül, s fog el. Ugy érzem, hogy az egész katolikus világ középpontján, vagy inkább szívében volnék, s hallanám dobbanásait.

A pápa fölveszi a beszélgetés fonalát. Elégültséggel, sőt némi büszkeséggel beszél a »*Fehér könyvről*«, melyet Merry del Val bíbornok tegnap kegyeskedett átadni nekem. Vádolhatnak e még bennünket ezentul is, hogy új politikát kezdettünk Franciaországgal szemben? Még mindig azt fogják állítani, hogy elődünk nem tiltakozott volna a francia köztársaság elnökének Rómába jövelele ellen? Most

már be van bizonyítva, hogy az annyira megtámadott jegyzék csaknem tökéletes másolata azon szintén a francia kormányhoz intézett jegyzéknek, melynek szerzője Rampolla bíbornok XII. Leó pápa államtitkára volt, s melyet a jövő látogatásokra való tekintettel küldtek volt a francia köztársaság kormányában? Ami a katolikus államok fejeihez küldött körlevelet illeti, s amely nem volt egyéb, mint egy titokban tartandó diplomatikus aleta, s azt hiszem, ön is tudja, hogy azt az önök egyik napilapja közölte le. »És a szentatya szomorú mosolygással mondja ki ezt a nevet, melyet mi elhallgatunk. Hanem a melarkólia felhője elvonult. A szentatya hangja mely egy kissé mélyült és fátyolozott volt, újra emelkedik és fölvidámul.

»Akármilyen jöjjön is a katolikusoknak üldöztetést kell szenvedniök hitükért, melyet meg kell vallaniok, s védelmezniök kell. De ne féljenek semmit . . . Franciaországot nem fogják elszakítani az egyháztól, amelyben egész története folyamán hű maradt, mindig hű maradt, hiába törekedtek szétválasztani . . . És csak azt ne mondják, hogy az egyház elhagyja őket! Valóban az egész »Fehér könyvben« egyetlen kifejezést egyetlen szót se találni, amely országuk ellen volna irányozva. A mi

P. & C. »HABIG« s »BORSALINO« kalapokban egyedül raktár.
 Tavasz angol mellényekben, felöltőkben,
 gummi kabátokban nagy választék.
 Polytanos ujdonságok nyakkendőkben.

TAVASZI UJDONSÁGOK megérkeztek
ROTHM. utóda kalap s uri divat üzletébe.
 Férfi felhőneműek méret után a
 leggyorsabban és a legbiztosabban készíthetőik.
 1564

A világhírű »Fownes« angol s különleges női francia keztyűkben, továbbá »Humanite« védjeggyel ellátott amerikai cipőkben, különleges angol s pesti cipőkben egyedül raktár

veszélyes, mert a keresztények kevésbé komolyan gondolkozó része nagyon is hajlandó azt az ódiomot, amelyet a páholyok héberei magukra vonnak, az egész Izrael népére kiterjeszteni. Es mi lesz akkor?

Miért teszem fel én ezt a kérdést?

Hát azért, mert igaza van annak a középkori zsidó írónak, aki azzal vádolja meg az akkori keresztényeket, hogy nem értik Jézus Krisztust, mert — ugymond — ha értenék, nem kellene nekünk zsidóknak annyit szenvednünk. A keresztények még ma sem nagyon értik Jézus alázatos lemondását, önmegtágadását és türelmét.

Ha a keresztényt megsértik így kell gondolkoznia: »Inkább minthogy az aki megsértett szenvedjen, lemondok a megtorlásról, rábízom Istenre.«

Ámde a keresztény sértett fél nem minden esetben fog így gondolkozni. És minél vakmerőbb és fékvesztettebb lesz a zsidók támadása a keresztények ellen, nagyon természetes, ha megnövekszik a keresztények gyűlölete. Tiszta dolog, hogy nem Jézus öröme, de megnövekszik.

Nos, ha most a zsidóság még abba az ódiumba is belemegy, amelyet a szabadkőművesek vonnak magukra, hát magára vessen, ha a keresztény nemzet elfeledkezik magáról egy szép napon.

Tény az, hogy a szabadkőművesség valóságos terror alatt tartja minden nemzet intelligenciáját. — Mikor annyira mennek, hogy kémeiket küldenek a francia templomokba mindenkinek a felírása céljából, aki ott katona vagy hivatalnok léte imádkozik; mikor a magyarsajtóban valóságos dühvel rontanak a vallásoktatás eltörlése ellen küzdő tanférfiakra, mikor a legjelentéktelenebb ügyekből országos botrányokat képesek

inszczenirozni, akkor igenis nagyon jól kell tudnunk, hogy kikkel állunk szemben.

Először meglegszenek azzal, hogy az értesítőben a tanjegyeket ne tegyék ki. Így kimarad a vallás is. Majd kiviszik, hogy a növendékek vallása ne tétessék ki. Majd kiviszik a szakiskoláknál, később a középiskoláknál a vallásoktatás fakultatívását, majd eltörlését. Végül, úgy mint Franciaországban elérik azt, hogy az emberek vallása semmi államilag érvényes okiraton kitüntetve ne legyen.

Csak azután fog kerülni a sor a felekezeten miniszteriumokra s a felekezeten kulturháborúkra. Aki Istenben hisz, az legyen proletár és nevétség tárgya. Aki katolikus elveket vall, azt úgy kell kezelni, mint a mindenható állam ellenségét.

Ez az a cél, mely felé a hárompon-tos testvérek terelődnek.

A harcot tehát meg kell velük vív-nunk. Kívánatos volna, hogy ez a harcz maradjon akadémikus jellegű. Kívánatos volna, hogy ne törekedjenek egymás szá-jától a kenyeret kivenni, hanem a jól kicsiszolt érvek fegyvereit vonultatnók egymás ellen.

Ám ez a kívánság, félek tőle, pium desiderium fog maradni. A szabadkő-művesek a pénzt, az érdeket, az erőt, az összeköttetések fojtogató hatását, az ipart, a kereskedést, a hitelt, az állami jogrend minden ágát felhasználják az istenbivők és legkivált a katolikusok ellen. A cél az, hogy mielőbb vagy utóbb, de felejt-sük el Jézus elveit, törvényeit és pusztán a természet szava szerint harcoljunk velük, de akkorára már ők tulsúlyban lesznek minden téren.

Az Istenben hívő tanférfiak tehát le-gyenek ébren még most, míg lehetnek. A László páholy alkalmatlankodó füze-teire pedig írják rá, hogy »Vissza!«

A vallásossághoz önértzet is kell. Az önértzet pedig nem fél, nem paktál, nem hizeleg, sem félre nem vonul, ha nem kiált, kiáll és harcol. *Gedeon.*

A politikai válság.

Fejérváry Barabás Bélánál.

Fejérváry Géza miniszterelnök tegnap délelőtt háromnegyed tizenegy órakor felkereste Barabás Bélát, a függetlenségi-párt egyik alelnökét és egy óránál tovább maradt nála. Hogy mi volt a tanácsko-zás tárgya, még nem tudni. Egyes hírek szerint Kossuth Ferencz is ott volt Barabásnál, de ezt nem lehet meg-állapítani.

Katonák toborzása.

A hivatalos lap tegnapi száma a király kö-vetkező rendeletét közli:

Hadiparancs.

»Parancsolom, hogy az 1888. évi XVIII. törvényzikk, illetve az 1900. évi V. t.-cz. 10. szakasza alapján a magyar honvédségi póttartalékosok 1904. évfolyamának rendel-kezésre álló legénysége az 1904. évi szám-bavétel alapján a honvédséghez beosztott ujonczmennyiség keretében, — amennyiben a honvédség békelétszámának kiegészítésére szükséges, — tényleges szolgálatra behi-vassék.«

Ezen legfelső parancs következtében az 1904. évben besorozott az 1904. sorozási év-folyamba tartozó m. kir. honvéd póttartaléko-soknak az 1888. évi XVIII. t.-cz., illetve az 1900. évi V. törvényzikk 10. szakasza érte-lmében rendelkezésre álló legénysége 1906. évi május 9. ére tényleges szolgálatra kivételesen be fog hivatni.

Megemlítendő, hogy ezen kivételes tény-leges szolgálatra való behívás a védtörvényi

Urunk Jézus Krisztus üthet, leverhet egyik ke-zével, a másikkal fölemel és föltámaszt. . . És azután Franciaországban olyan sok derék ember van (*sono tanti buoni*) Mindnyájukat megáldom. Csak imádkozzanak! . . . Végre is, lehet-e semmibé venni a már megkezdett meg-próbáltatásokat, a meghozott áldozatokat annyi fölajánlott érdemet? . . . Az a sok ezer szer-zetes és szerzetesnő, kiket arra kényszerítettek, hogy kivándoroljanak hazájukból! . . . Óh hogy is ismerhették félre, hogy sérthették meg Franciaországban nemcsak a vallás jogát, de a legegyszerűbb, a legtermészetesebb emberi jogokat! . . .

Azután visszatérve a jelenre, vagy inkább a legközelebbi jövőre, a pápa kifejti a vesze-delmeket nem is egyfélélt, amelyeknek a vallá-sos egyesületek, (melyeket a törvény tervez) kitehetik az egyház kormányzatát, a fegyelem épségét, sőt talán magát a hitet is, hacsak a legnagyobb gonddal nem örködnek felettük. Talán ez a legkényesebb tárgy, melyet a Szent-szék maga akar szabályozni a legnagyobb óva-tossággal. A pápa beszél még esetleges intéz-kedésekről, a francia püspökök országos zsi-natra hívásáról egy egyházi fötanács megalko-tásának szükségességéről, amelyben előkelő ál-

lású világiak is szerepelnének. Eközben kedves, megszakott szólama minduntalan visszatér ajakára:

»Si fara adagino, adagino (menni fog ez lassacsán), ismételteti szeliden, majd szilár-dan ezzel végzi: *Ma vi prometto che si fara.* (De ígérem nektek, hogy ez menni fog)

Erzem, hogy a közügyekre vonatkozó tár-salgás véget ér. A szentatya érzelmes kedves-séggel személyes tárgyra fordítja a beszédet. Atadom neki egyik fényképét, kérve, hogy ke-gyeskedjék néhány szót írni reá a *Lectures pour tous* címére és aláírni a nevét. Lassan írja. A lámpa megvilágítja a fehér látományt, a moire zuchetto-t ezüst haján, kezeit szép eie-fántcsont, az egyik a gyöngyházastollat fog-ván. Így kellene lefesteni a pápát, s azt hiszem csak egy mesterünk, Dagnau Bouveret volna rá méltó: nem pedig úgy, ahogy mások ábrá-zolták, fényes és pompás szertartási öltözetben, hanem egyszerűen, főképp mindennapi fehé-rségében.

A szentatya leteszi a tollat. Utoljára né-zem mosolygó arcát; hallgatom utolsó erőtel-jes és mégis gyöngéd szavait, az éj csendjében. Azután föláll; eléje térdelek s megcsókolom zafir-gyűrűjét. Ő pedig először homlokomat,

azután mellemet érintve meg, így szól: »Még egyszer megáldom kegyedet, s mindazokat élő-ket és holtakat, kiket elméjében és szívében hordoz?« Kézenfogva vezet egészen az ajtóig.

Ujra keresztülmegyek a szalonokon, s a magányos folyosóhoz. A Kelemen tereméből Rafael loggiába jutok. A hold, az égboltozat tetőpontján foglalva helyet betölti a folyosót világosságával. Kinyitom az egyik nagy abla-kot. Az éjjel enyhe és oly átlátszó, hogy az albanói hegyek profilja tisztán rajzolódik a szemhatárra. Késő van. A nagy lépcsőn lejö-ve, azután a Damasus udvarban találkozom néhány egyszerű emberrel, kik nemrég végez-ték be napi munkáikat. Minden zárva. A kis ajtón megyek ki, melyet nyitva hagytak a nagy bronz kapun. Semmi nesz a pusztán téren. Még a szökőkutak is némák. Minden hallgat annak ablaka alatt, aki maga is hallgat még.

Ekkor eszembe jut Fogazzaro legújabb könyvének egy csudás helye, amely ez este szimbolikusan tűnik fel előttem. A könyv hőse »Il Santo« a vele gunyolódónak csak annyit válaszol:

»Lei deride uno che tace. Tema il suo si-lenzio. Olyannal gunyolódik, aki hallgat. Fél-jen a csöndjétől.«

Összes tavaszi cikkek megérkeztek.

Folytonos ajándékok
nyakkendőben.

Ita, Pichler, angol és olasz kalapok
Hamerli pécsi keztyűk.

CZILLÉR IMRE NAGYÁRUHÁZA

kalap- és uridivat osztályában. FRISCH-FÉLE szabadalmazott ALSÓNADRÁGOK egyedüli elárúsítása.

Fehérneműek, fegyházkötőt

HARISNYÁK
gyönyörű INGGOMBOK, SÉTABOTOK,
aszél- és bőraru.

UTAZÓTAKARÓK.

utasítás III. (honvédségi) része 25. szakaszában foglalt rendelkezésektől eltérőleg lesz fogantatandó.

E hadiparancshoz rendeletet fűz Papp Béla honvédelmi miniszter. E rendeletben egyrészt megfenyegeti a törvényhatóságokat arra az esetre, ha a behívásnál közre nem működnek, másrészt gondoskodik oly módokról, melyek az önkormányzati eljárást fölöslegessé teszik. T. i. középületekre való kiragasztás és posta útján kézbesítik a meghívókat.

Lányi és utódja.

A mai hivatalos lap közli Lányi Bertalan igazságügyminiszter jelzett lemondását és Gegus Gusztáv főügyész kinevezését igazságügyminiszterré.

Fejérváry Gegus eskütételére újból Bécsbe utazik és csak ez alkalommal veszi át a királyi kéziratot, mely legkésőbb vasárnap, de talán előbb is megjelenik a hivatalos lapban.

A pestmegyei központi választmány.

A központi választmány mai ülésén megjelentek Csapó Loránt, Prónay Dezső báró, Förster Aurél, Gulner Gyula, Dubraviczky László, Fazekas Agoston és Gajary Géza. Választmányi tagokon kívül még 7-en voltak jelen, kiket a királyi biztos rendeletileg ültetett be a közp. választmány tagjai közé.

Csapó alispán megnyitotta az értekezletet. Felolvassa a királyi biztos 202. számú rendeletét, mely szerint a központi választmányban megüresedett helyekre kinevezik a következőket: dr Mádý Lajos, dr Bódy Jenő, dr Mészáros Lajos, Martiny Dezső, Dalmady Sándor, Lugmayer József és dr Admezo Gézá. Az alispán felszólítja az új tagokat, hogy az esküt tegyék le. Az ellenzék óriási zajba tör ki.

Csapó maga olvassa az eskümentát, amit az új tagok óriási zajban mondanak utána.

Ezután Prónay emelkedik szólásra. Csodálatát fejezi ki, hogy akadnak emberek, kik azt hiszik, hogy ilyen kinevezés alapján lehetnek a választmány tagjai, elvtársai nevében ünnepélyesen tiltakozik az eljárás ellen és óvást emel.

Gulner Gyula beszélt ezután. Azzal végzi beszédét, hogy aki egyszer megcsuszik a lejtőn, nem tud az többé megállni. Csapó és Gajary reflektálnak a felszólalásokra.

Dubraviczky előterjesztette a kiküldendő albizottság névsorát, mit elfogadtak.

NAPROL-NAPRA.

A legszebb beszéd.

Hallottuk másfél héttel ezelőtt Prohászka püspök székfoglaló beszédét a Szent István-Társulat palotájában, a katolikus írók és újságírók Országos Pázmány-Egyletének évi közgyűlésén. Hallottuk, gyönyörködtünk benne, lelkesedtünk rajta és erőt merítettünk belőle. Megirta már a keresztény sajtó, milyen szellemes volt, fordulatos, könnyed s mégis milyen erőteljes, mennyire kifejező. Akik olvasták, megbizonyosodhattak róla. Pedig bizonyára sokan olvasták és szeretjük hinni, sokan meg is szivelték. Hiszen Prohászka beszéde sohasem színpompás, szemgyönyörködtető tüzijáték, hanem igazi tüztolyam mindenkor, amely lelket acélez.

Bizonyára sokan olvasták a beszédet Nagyváradon is, a katolikus társadalom szerepvívőkörében. És bizonyára mindenütt hatással, ta-

nulsággal, eredményyel. Mindezt a jövő lesz hivatva megmutatni. Abban a kedvező helyzetben vagyunk mégis, hogy ennek a hatásnak egyik példás megnyilatkozását tartsuk a társadalom szemé elé, már a legközvetlenebb jelenből.

Szilágyi Dózsa premontrei kanonokrendi nagyváradai főgimnáziumi tanárnak, mihelyt a püspök beszédét olvasta, azonnal megérlelődött lelkében az elhatározás, hogy az Országos Pázmány-Egylet alapítótagjai közé lép. Örömmel értesülünk erről a nemes lépésről már akkor, amikor megtörtént s csak az ideális lelkü paptanár egyenes fölkérésére hallgatunk róla addig, amíg a jelzett czállal Budapestre küldött tagsági díj első rátáját a fővárosi katolikus sajtó kötelelességszerűleg nem nyugtázza. Ami persze csak órák kérdése lehetett jóformán. Ez is megtörtént, most már az Alkotmány, amelynek czimére az összeget küldötte, tegnapi számában közli a szerkesztőséghez intézett levelét az új alapító tagnak a következőkben:

— Prohászka beszédje az Országos Pázmány-Egylet alapító tagjává tett. A tagsági díj hátralévő részét később. Sziveskedjék a tek. Szerkesztőség az összeget illetékes helyére juttatni.

Nem azért gyujtják meg a gyertyát, hogy a véka alá helyezték. A szerénységet respektáltuk eddig, most a jó ügy ellen véténénk, ha ezt a ragyogó szép példát tovább is elhallgatnók. A fővárosi katolikus sajtó nyomán már most mi is leszegezzük az igazán önzetlen szivre, gyakorlati katolikus gondolkodásra valló lépést, melyre a kiválóan nagyhivatásu tanítórenden kívül nem kevésbé lehet büszke a város, az egyházmegye katolikus társadalma s ennek keretében annak hivatalos organuma, a mi lapunk is.

Prohászka beszédét senkisésem kommentálhatta volna szebben, mint Szilágyi Dózsa ezzel a lépésével. Legszebb beszéd a tett.

(h.)

Előfizetési felhívás.

Mainz lánglelkü főpásztor, Kettleer azt mondotta egy alkalommal, hogy: *aki nem támogatja a katolikus sajtót, az nem is jó katolikus.* De aki önzetlenül támogatja és terjeszti, az valódi apostol. Ezt a nagy igazságot, ezt a szókimondó, bátor jelgét írjuk soraink élére az új évnegyed küszöbén.

Kik vagyunk, mit akarunk, nem kell bővebben magyaráznunk. Azok vagyunk ma is, akik tizenegyesztendőn keresztül voltunk és azt akarjuk ezután is, amit eddig akartunk. Nekünk a sajtó nem üzlet, hanem élethivatás. És ezt a fenkölt missziót lelkünk egész ideálmusával, legjobb erőnkhez képest, tollunk minden becsületes iparkodásával, következetesen iparkodunk betölteni.

Ideálunk az erkölcsileg és vagyoniilag erős, hatalmas keresztény Magyarország.

Ezért a szent eszméért vivjük meg kemény küzdelmünket nap, nap után az író toll fegyverével. És, hogy jó harcot harcolunk, bizonyosága az a *temérdek támadás*, amelyben a rombolás s a gyűlölet sátáni szelleme részesíti munkánkat. De bennünket nem lehet eltántorítani. Egy hang sugja nekünk, most vagyunk a legjobb uton, amikor szinte életünk a törzrmány. És ez a hang, amelyet mindennél többre becsülünk a világon — a *lelkiismeretünké.*

Istennel, a hazáért küzdünk hiven továbbra is és ebben az elszánt harcban joggal számítunk a katolikus társadalom *szellemi és anyagi támogatására.* Ne feledjük a nagy püspök szavát.

Nem jó katolikus családok azok, kik a nyiltan, vagy sorok között vallásgyalász lapokat virágoztatják föl azon a pénzen, amely teljes joggal a katolikus sajtót illeti!

Bizalommal kérjük előfizetőink támogatását, az előfizetési pénzeknek valamint, az esetleges hátralékoknak, ahol fölmerültek, beküldését.

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:

Egész évre — — — — 16 kor.
Negyedévre — — — — 4 »

Helyben házhoz hordva:

Egész évre — — — — 20 kor.
Negyedévre — — — — 5 »

Vidékre postán szállítva:

Egész évre — — — — 24 kor.
Negyedévre — — — — 6 »

A »TISZÁNTÚL«

szerkesztősége és kiadóhivatala

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 5. Közigazgatási ülés a városházán.

Április 5. Kath. Liceum böjti estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

Április 12. Megyei közigazgatási bizottság ülése.

Május 5. Kath. Liceum estélye a főgimnáziumban este 6 órakor.

* **Kath. Szabad Liceum.** A Katolikus Kör rendezősége kiválóan érdekes és vonzó műsort állított össze a mai egyuttal utolsó böjti estélyre. Az estély műsora:

1. Liszt F. H-moll rapszódia. Zongorán játszza: *Kunszentmiklósi-Nagy Ilma.*

2. »A két ellenfél.« Irta és felolvassa: dr *Bundala Mihály* kanonok.

4. a) I. L. Svendson: Andente Frenebol;
b) P. Tschaikovszky: Chant sano parolles. Cselon előadja *Kürti István*, harmoniumon kíséri: *Beleznay Antal.*

4. Lampert Géza: »Négy kis ezüst sarkantyú.« Szavalja *Péterffy Elemér.*

Az estély pontban 6 órakor kezdődik a főgimnázium disztermében. Belépő díj ezuttal nincs.

* **Főigazgatói látogatás.** *Nátalussy Kornél* premontrei kanonok, királyi tanácsos, tankerületi főigazgató mult csütörtökön kezdte meg az ideai tanévre szóló hivatalos látogatását a nagyváradai premontrei főgimnáziumban, miután a tanulók írásbeli dolgozatát, valamint az intézet nyilvántartási ügyiratait megelőzőleg gondosan fölülvizsgálta. A tankerületi főigazgató, aki a hivatalos látogatást ma fejezi be, a tanulmányi eredményt, fegyelmet, erkölcsi állapotot illetőleg minden osztályban a legnagyobb megelégedésnek adott kifejezést s általában véve minden tekintetben az intézet régi jó hírnevének megfelelő pedagógiai nivót és életet talált. A tankerületi főigazgató hűsvét után folytatja látogatásait a főreáliskolában.

* Lelkigyakorlatok a papnevelőben.

A papnevelő-intézet növendékei számára az ideai nagyhét folyamán is megtartják a szokásos husvétii lelkigyakorlatokat. Az ekzcerciziumokat ezuttal is jézustársasági atya fogja vezetni. Müller Lajos S. J. Kalocsáról. A lelkigyakorlatok virágvasárnap este kezdődnek és nagycsütörtökön reggel végződnek.

* **Uj jogtudor.** Személy Kálmán ügyvéd-jelöltet, aki tegnapelőtt tette le utolsó szigorlatát, a budapesti tudományegyetemen szombaton avatják a jogtudományok doktorává.

* **A városi irnokok kérése.** Városunkban, hol a drágaság oly magas mérvű, hogy ebben a tekintetben vezetünk, az irnokok hihetetlen csekély fizetés mellett kénytelenek valósággal vegetálni. Türelmetlen állapotuk enyhítése végett kérelemmel járultak tegnap a városi tanácshoz. Indokul felhozzák kérelmükben, hogy ugyanolyan kvalifikáció mellett az állami vagy megyei irnokok kétszer oly jól vannak dotálva, mint a városiak. Kérik tehát, hogy a városi tanács úgy rendezze az ő fizetésüket is, mint ahogy az állami vagy megyei irnokok fizetése lett rendezve. A tanács bizonyára méltányolni fogja az irnokok kérését és egyszer a kisebb hivatalnokok fizetését is rendezni fogja.

* **A városi gépirónók kérése.** A városi gépirónók kérelemmel járulnak a tanács elé, hogy fizetésük javíttassék. A gépirónók kérik, hogy állásuk rendszeresítessék és fizetésük az irnokokéval jöjjön egy vonalba, mert ők irnoki teendőket teljesítenek. Ez ugyan nem áll egészen, mert például a kezelésnél nem lehet alkalmazni, de egy kis fizetés javítás — ha nem is annyi, mint az irnokokra — rájuk is rátérne.

* **Fura állapotok a vasutállomás előtt.** Nagyváradi városa a Fő-utcát óriási költséggel akként rendeztette, hogy bármely fővárosi utcái nem különbek. A volt Wéberszállóig aszfalt az egész uttest. Innét azonban a vasutállomásig a régi sár és piszok terül el. Az állomás előtti térség ugyanis az államvasutaké. A postahivatal előtti rozsfakerítéssel körülvett terület is oly elhagyatott állapotban van. A város már korábban felszólította úgy az államvasutakat, mint a postaigazgatóságot, hogy a területet rendezzék s a rozsfakerítést helyett diszesebb kerítést csináltassanak. A postaigazgatóság hajlandó diszes új vaskerítést készíttetni, s a posta előtti teret aszfaltotatni, hanem kéri a várost, miszerint a kerítés vonalát állapítsa meg. Mivel az államvasutak nem válaszoltak még, a városi tanács újból felkéri, hogy a vasut állomás épülete előtt levő tér rendezéséről gondoskodják.

* **Biráék és ügyvédek társas összejövetele.** A birói és ügyvédi szokásos társas összejövetel folyó április hóban 7-ikén (szombaton) a Bazar vendéglő külön helyiségében este 8 órakor fog megtartani.

* **Az Emke kibővítése.** Mint már említettük, Sztarill Ferencz építész megvásárolta Szalárdi-utcán az Emke kávéház mellett levő rozoga kis házat s helyére palotát épít, amely teljesen az Emke épület mintájára, a kávéház kibővítésére fog szolgálni. Sztarill Ferencz engedélyt kért arra, hogy az építés alatt az anyagokat a szomszédos színházi diszletraktár nagy és pusztán álló kertjében helyezhesse el. A városi tanács hajlandó az engedélyt megadni, de csak azon feltétellel, ha a szabályrendeletben meghatározott helypénzt megfizeti s az alacsony fekvő kertet feltölteti.

* **Víz és villanyvilágítást a főispánnak.** Biharvármegye alispánja átiratot intézett a városi polgármesterhez, hogy a város a főispán részére ingyen villanyvilágítást és ingyen vizet szolgáltatson. Biharvármegye főispánja Nagyváradi város főispánja is, és mégis ez ideig a villanyvilágításért és a vízvezeték vizért fizetnie kellett a megyének. A megye

ingyen lakást és fűtést biztosít a főispánnak, tehát az alispán átiratában kért viz és villany ingyenes szolgáltatásának megadása méltányos volna a város részéről.

* **A Múzeum kert kerítése.** A biharvármegyei régészeti és történelmi egyesület beadványban kérte Nagyváradi városát, hogy a Múzeum-kert fő-utcai részén a mostani rozoga kőfalat bontassa le s megfelelő diszes vaskerítést csináltasson. Ezáltal nem csak a Múzeum-kert, de a Fő-utca is sokat nyerne szépségben és csínban. A városi tanács megbizta a főmérnököt, hogy a kerítésre tervet készítsen. Az a korábbi terv, hogy a Múzeum-kert főutcai részét két házhelynek használják fel, s ezek között legyen bejáró ut a Múzeumhoz, nem talált tetszésre.

* **Állami gépek a nőipariskolának.** Szedlarikné Dudinszky Anna nagyváradi nőipariskolája az eddigi keretből legközelebb derekasan ki fog emelkedni. Mivel úgy a kormány kiküldöttei évről-évre teljes mértékben elismeréssel nyilatkoznak a házagpótló intézetről, valamint az iparoktatási bizottság csak legutóbb is magáévá tette a tapasztalatok után a kormány képviselője által elért eredmény felett nyilvánított megelégedést, — a kereskedelmi miniszter szintén méltányolni akarta a tulajdonos-igazgatóné buzgalmát s ujabban ismét több gépet engedélyezett a nőipariskola részére. Így a többek között skót futószőnyegszövőszékhez pamutczérna, mügyapju feldolgozásához, továbbá szalanci szövetek, függönyök, törülközők, abroszok szövéséhez való gépeket adományozott, amelyek által még tágasabb tér nyílik a növendékek kiképzésére s az iskola jóhírnevének öregbítésére.

* **Nógrádi szabadon.** Nógrádi Gyulát, akit a Füchsl-ügygyel kapcsolatosan különböző czimeken letartóztattak, az előzetes letartóztatás föloldásával tegnap föltételesen szabadlábra helyezték.

* **Halálozás.** Popovics Emil főgymnáziumi IV. osztályu tanuló élte 15-ik évében, a halotti szentségek fölvétele után április 4-én elhunyt. Ma délután 4 órakor temetik a Ritoók Zsigmond-utca 12. számú gyászaházból a görögkeleti hitfelekezet szertartásai szerint. Az elhunytban özvegy Popovits Györgyné drné fiát, Popovits György dr öcsjét gyászolja.

* **Mezőgazdasági szeszgyár Belényesen.** Dr Radu Demeter nagyváradi gör. szert. katolikus püspök, mint értesülünk, a püspökség birtokain s uradalmaiban intenzivebb gazdálkodást akar kifejteni. Legközelebb a belényesi uradalomban egy mezőgazdasági szeszgyárat állít fel, mely a gazdaság termékeit dolgozza fel s főleg kivitelre alapítja működését.

* **Egy kis gyermek szerencsétlensége.** Kuraczei tudósítónk jelenti, hogy ott tegnap borzalmas halállal mult ki egy kis gyermek Popovics Mária két és fél éves gyermek a szülei házában játszadozott. Egy pillanatra magára hagyta az édes anyja, amikor a kicsi gyermek egy forró vízzel telt teknőbe esett. Éles jalkiáltásaira elősietett az anyja és kivette a szerencsétlenül járt gyermeket a teknőből. Megmentésére mindent elkövetett az anyja, azonban a kis leány súlyos égési sebeibe néhány órai kínos szenvedés után belehalt. Az esetről az ügyészségnek is tettek jelentést.

* **Vásáráthelyezés.** A kereskedelmi miniszter megengedte, hogy Nagybaródon az ápr. 16-ra eső hetivásár ez évben kivételesen ápr. 17-én tartassék meg.

* **Öngyilkossági kísérlet.** Fenei Róza darvasi születésű 20 éves leányasszony, Mezőkeresztesről, hol Rádúj Sándor cipészszel vadházasságban élt, tegnap bejött Nagyváradra s itt Máté János Kereszt-utca 4. sz. a. levő lakásán megszállott. Résztint szerelmi csalódása miatt, résztint a felett való elkeseredésében, hogy gyermekét nem tudván eltartani, a lelencházba kellett adnia, tegnap délelőtt 10 óra tájt

zsirosszódát ivott. Súlyos sérülésével a mentők a kórházba szállították. Tettének okát az öt kihallgató rendőrségi irnoknak panaszolta el.

* **Az osztályosrajáték** tegnapi húzásán a következő számokat húzták ki nyerménnyel:

10000 koronát nyertek: 44704 55133 82413 62804.

5000 koronát nyertek: 34449 33732 105906 82527 93948 101688.

2000 koronát nyertek: 68637 13305 86343 63919 66477 38253 47916 100235 11890 43995 29688 80442 58846 4743 44816 77345.

1000 koronát nyertek: 9118 34848 58985 71023 95986 1995 38647 87166 7481 76458 41427 34280 2857 78820 73317 83892 30331 105095 567179 102233 11314 78611 46379 60155 100201 43156 22223 55176 88768 16149 106149 40071 43319 87061 47984 13246 29909 92990 106958 20962 64487 10904 31439 85436 26269 36319 90208 10390 57394 22627 18239.

500 koronát nyertek: 43763 37330 55714 82847 60419 94601 14707 73283 106348 56564 88330 100173 3366 38894 42877 27910 75881 51697 6958 2800 103942 27468 99424 108481 6601 65649 6271 60013 108973 14400 23127 2915 96919 91052 66188 33908 103147 3626 45991 28414 102086 36964 88185 56885 85129 91829 103822 56202 18924 7121 78621 84828 66848 92313 9881 5622 9296 26875 45820 10499 84571 73573 8432 27489 20122 61602 70304 39560 43382

A többi kihuzott számok 200 koronát nyertek.

* **Találtak** egy keztyüt és egy Wertheimkulcsot. Atvehető a rendőrségen.

x **Meglepő** forgalmat tapasztalunk az *amerikai Gyémánt Király* üzletében, hol a föld legjobb és legsikerültebb gyémántkő és ékszerutárait negyedárban árusítja el. Minden tárgy, mely eddig **4 frt volt, most csak 1 forint.** A tárgyak oly remekül vannak utánozva, hogy ritka az a szakértő, a ki azokat a valódiaktól megtudja különböztetni. **Nagy választék gyűrűk, broszok, nyakkendő-tűk, fülbevalók, karkötők, kézzelgombok és ezeken kívül amerikai double férfi és női láncokban. A legszebb, legjobb és legolcsóbb husvétii ajándék tárgyak!** Itt Nagyváradon, **Fő-utca 5. sz. a.** Kiss Dávid és Társa urak volt helyiségében csak rövid ideig; állandó üzlet csak nagy világvárosokban.

Elsőrendű helybelli kisiparosok által készített férfi-, női-, és gyermek-czipókben a LEGOLCSÓBB BEVÁSÁRLÁSI FORRÁS

LEITNER LÁZÁR

áruházában Nagyvárad, Zöldfa-u.

Ugyanott CARLSBADI czipókú lönlegességek is kaphatók. Helyi és vidéki telefon 217.

x **A kőbányai** Első Magyar Részvény-Serfözde dupla góliat maláta gyógsör név alatt aranykeresztes czimkével ellátott különleges üvegekben gyógsört hoz forgalomba. Az erre vonatkozó hirdetésre felhívjuk olvasóink szives figyelmét.

EGYESÜLETEK.

A Katholikus Kör választmányi ülése. A Katholikus Kör választmányja tegnap délután fél hat órakor tartotta meg rendes havi ülését. Az ülésen *Dus László* elnöklété alatt jelen voltak dr Vucskics Gyula alelnök, dr Karácsonyi János, dr Krüger Aladár, Bószörményi Géza, dr Imrik Gusztáv, Szilágyi Dóssa, dr Hoványi Gyula, Géczy Lajos, Cso-

bánczy Lajos, Grócz Béla, Jelinek Ferencz, Láng József, Kelemen Kálmán és Szeitz Benő könyvtárnok. A választmány mindenek előtt örömmel vette tudomásul, hogy a kör választmánya testületileg üdvözölte Fetszer Antalt a körnek alapító és választmányi tagját püspökké történt felszentelése alkalmával, amikor is az új püspök ígéretet tett, hogy úgy mint eddig, ezután is szívén viseli a kör érdekeit és törelhetőleg most még hathatósabban fog működni a katolikus kör érdekében. Második tárgy volt a kör titkárának jelentése, melyben megemlíti, hogy a kör márczius hóban kétszer tartott böjti előadást a gimnázium disztermében.

Jelentésével kapcsolatosan kéri a titkár, hogy a közreműködőknek a választmány köszönetét nyilvánítsa. A választmány a jelentést illetve kérelmet tudomásul vette. Majd a kör könyvtárában folyó rendezéseket és könyvszerzésekre vonatkozó indítványokat tárgyalta az ülés. Ezután a 48-iki honvédek segélyezésére tért át a választmány, amikor az ülésen mindjárt 20 koronát adtak össze e célra a választmányi tagok. A kör tagjaivá felvették Sipos Orbán és Buzás János kir. erdőgyakornok. A választmány után az iroda mi és művészeti osztály tartott ülést a május 5-iki estély tárgyában.

SZINHÁZ.

Heti műsor.

Csütörtök: Gül baba (Gerlaky Herminai)
Péntek: Carmen.
Szombat: Carmen.
Vasárnap: délután Csöppség, este Aranyvirág (Aradi, Székely, Bárdos bucsuja.)

Igmándi kis pap.

A társulat egyik régi tagja, a nagyváradi közönség kedves művésze, az igazi magyar színész típus Bognár János tegnap ünnepelte 25 éves jubileumát, egyik legkedvesebb szerepében »Az igmándi kis pap«-ban. Igazi meleg levegő áradt szét a színpadon s nézőtérén egyaránt, a mi kétségtelen bizonyítéka annak a meleg szeretetnek és ragaszkodásnak, a melylyel egy a közönség, mint a színészek az ünnepeltnek adóztak. Dacára annak, hogy az izr. négyzet hangversenye sokakat elvont a színházból, csaknem telt ház ünnepelte a jubiléumát. A mikor az első felvonásban Bognár a színpadra lépett percekig tartó tapsvihar fogadta. Az első felvonás után egy hatalmas babérkoszorút kapott kartársaitól, a közönség pedig öltetésén fejezte ki ragaszkodását egy csomó 10 és 20 koronás bankjegyet foglaltatott egy gyönyörű keretbe s azzal lepte meg kedvencét, akit számtalanszor hívott a lámpák elé.

Bognár ünnepeltetése nem tartozott azok közé, amiket mesterségesen osztanak. Városunk közönségének számtalanszor volt alkalmá gyönyörködni Bognár igaz művészetében. Ez alkalommal a gyönyör nem volt tökéletes, mert megzavarta az a tudat, hogy kedvencét nem látja többé a színpadon. Mi akik nap-nap után a színészeket és közönséget egyaránt figyelemmel kísérjük, kételkedve nézünk a jövő elé, mert nem tudjuk megérteni a direktor taktikáját. Egy művészt, aki fél emberöltőn át ebben a társulatban működött, aki maga szerepkörében tökéletes alakítást nyújtott, aki teljesen megnyerte a közönség elismerését, elbocsátani, azért, hogy jöjjön helyére egy más, akit nem ismerünk, akinek bizonyára sokat kell küzdenie, hogy kivívja azt a szeretetet, amellyel a közönség Bognárnak adózott, ezt a direktorra nem osztjuk.

Ha nem Bognárról van szó, talán elő sem veszik »Az igmándi kispapot«. Pedig szükség van rá. Annyi idegen, slager-darab után jól esik egy magyar darabot is végignézni.

De hát úgy látszik, mennél kevesebb a régi színésznél, gyökeres magyar színész típus, annál ritkábban látjuk irodalmunk termékeit. Ha kö-

rültekintünk a vidéki színpadokon, szívszorongva látjuk, hogy ma itt, holnap ott egy-egy jó öreg színésznek csak az emléke marad meg. De talán sehol sincs olyan mostohaság, mint nálunk. Pár nappal ezelőtt Peterdy, tegnap Bognár — vettek búcsút színpadunktól. Egy szép férfikor derűs napjai után, öregségükre más társulatnál keressenek maguknak helyet? Ez nem méltányos, nem igazságos eljárás.

Bognár tegnap este is remekelt. Egész lelkét vitte a színpadra minden melegségével. Környezete méltó keretet nyújtott alakításához. Tóth Elek és Aradi Aranka mellett Simon Mariskát és Hajnalt kell kiemelnünk. Tihanyi kis szerepében sok derűtséget keltett.

Az előadás — bár helyenként sok kívánnivalót hagyott hátra — gördülékeny jó volt.

(—dy.)

Carmen holnapra marad. A mára hirdetett »Carmen« opera előadása a m. kir. operaházban történt műsorváltozás és így Szamosi Elza akadályoztatása miatt máról elmarad holnapra. A gyönyörű opera két előadása holnap és holnapután tartatik meg Szamosi Elza Dr. Dalnoki Viktor vendégszereplésével. Ma »Gül Baba« kerül színpadra Gerlaky Herminnel czimszerepben. A »Carmen« előadásra történt jegy előjegyzések érvényben maradnak, a bérlők joga: az előadás napján déli 12 óráig fenttartatnak a »Carmen« előadás mindkét napján. A jelentékenycélú »Carmen« előadások 25 százalékos árfőlemeléssel tartatnók.

Z E N E.

Anthes György hangversenye.

Az izr. négyzet által rendezett tegnapi hangversenyre megtelt a Fekete Sas diszterme nagyszámu előkelő közönséggel.

Két vonzereje is volt az estének. Anthes György mellett nemes az érdeme e siker körül Diensz Oszkárnak. Nemcsak remekül kísérté Anthes Györgyöt, hanem önálló műsorszámával is pompás sikert aratott. Kitűnő technikája, az érzéseket teljesen kifejezésre juttató játéka biztosította részére, hogy Anthes mellett is ünnepelték. A következő darabokat adta elő egyforma virtuozitással:

Chopin: Polonaise. Claud Debussy: Danse. Szegő: Magyar Rapszodia. Ez utóbbi tetszett legjobban.

Anthes György egy kis meglepetéssel szolgált, a magyar királyi opera dusan fizetett tagja lévén, ékes német szöveggel állott elő. A magyar nemzet filléreiből fenntartott intézet tagja vehetne annyi fáradságot magának, hogy magyarul, vagy legalább ne németül énekelne.

Hiszen van még néhány száz más nyelv a mely mind kedvesebb — kivált ma — a magyar fülnek. Egyetlen egy műsorszámot énekelt Anthes magyarul és pedig igen szép sikerrel. A többi is, más nyelvű szöveggel, annál mélyebb hatást ért volna el, mert hiszen a magyar nyelv alkalmasabb az énekre a németnél.

Ezt leszámítva, ritka élvezet volt Anthest hallgatni. Hangjában benne van minden, a mi a tenoristát a siker koronájához viszi. Hajlékonyság, bámulatos légység, hatalmas erő, kifejező és színező képesség ragadják csodálatra hallgatóságát. Mindezeket az előnyöket Anthes pazar fényvel csillogtatta s feledhetetlen estét szerzett a zene kedvelőinek. Elismerés illeti az izr. négyzetet, hogy alkalmat adott a kiváló művészt megismernünk Nagyváradon.

Anthes programja a következő számokból állott:

Wagner: Grál meséje a »Lohengrin« cz. operából. Schubert: Hárfá dal. Te vagy a béke. Brahms: Románcz: a) Massenet: Aria a »Manon.« cz. operából. b) Wagner: Tavasz dal a »Walkürök« cz. zenedrámából.

Kár, hogy nem csekély bosszúságot okozott a ruhatár kiszolgálása körül tapasztalt rendetlenség egy a hangverseny előtt, mint utána.

NYILTTÉR.

Butor

A Preisz Mihály és Fia
csődtömegéből
meglevő BUTOROKAT megvettem, és

leltári árban árusítom.

Nagy Sándor-utca 4. sz. a.

Tisztelettel

Büchler Márton.

Telefonszám az egész megyére 626.

TÖRT SZÁMOK

TANÍTÁSA ÉS TANULÁSA
közéiskolába készülő
tanulók, kisiparosok
és kisgazdák számára.

Írta: RÁTKAY JÓZSEF.

Kapható a

Szent László nyomdában.

Szilágyi Dezső-utca 5. sz.

Ára 20 fillér.

Vidékre 25 fillér előleges beküldése mellett bérmentesen küldetik meg.

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Dánia. Ad 1. Miért nem foglalkozunk az-
zal a piszkos dologgal bővebben? Egyszerűen azért,
mert nem érdemes. Tetszik tudni, nekünk amugy
is kevés a helyünk. Apró vásári zsebtolvajok ese-
tét nem tárgyalhatjuk napokon és hasábokon ke-
resztül. Az ilyen terjedelmet időben és helyben mi
csak nagystílű iparlovagok számára szoktuk tarto-
gatni. Ad 2. Mi érdeke lehet a T—-nak abban,

hogyan a fölvetett kérdést nem piszkálja? Mint az előadottakból is világos — *semmi*. Ad. 3. Mi az oka annak, hogy a helyi sajtó egynemű organuma oly tulságos animozitással s annyira meglepően familiáris közvetlenséggel találja föl az ügyet naponta? Ezzel a kérdéssel az illető lapokhoz tessék fordulni, Ad. 4. Mi érdekük lehet egyes helyi lapoknak abban, hogy a dolgot oly rég nem látott buzgósággal tartják napirenden? Hm. *Faj, de hamis a maga szeme!*

Rasid. A husvétii kéziratot minél gyorsabban kérjük. Különben lekésik.

TÁVIRATOK.

A válság.

A válságban szenzációs fordulat következett be. *Fejérváry Kossuth* Ferenczcel tárgyalt hétnegyed óra hosszat *Barabás Béla* lakásán. Már most igazán kiszámíthatatlan események küszöbén állunk. Az optimisták remélnek, a pesszimistáknak sok csalódásuk jut eszükbe. A nap mintha ki akarna sütni. Vajjon nem borítják-e el megint a felhők. Ami közönségesebb szóval annyit tesz, ugyan lesznek-e hát választások. A kombinációknak most ismét tág tere nyílik.

Részletes tudósításunk a helyzetről a következő:

Fejérváry és Kossuth.

A *Barabás Béla* lakásán történt politikai tanácskozásról a következőket jelentik tegnapi kelettel:

A politikai válságban váratlan, szenzációs fordulat következett be. *Fejérváry Géza* báró miniszterelnök délelőtt 11 órakor *Barabás Béla* Váci-utca 40-ik szám alatt levő lakására ment, ahol *Kossuth Ferenczcel* találkozott. Egyhuzamban háromnegyed 1 óráig tanácskoztak. *Fejérváry* a király üzenetét hozta.

A találkozás és tanácskozás előzményei hírszerint a következők:

Fejérváry már teljesen belefáradt a kormányzással járó izgalmakba. Annak hangsúlyozásával, hogy ma mindenki kívánja a békét, értesítette *Kossuth Ferencz*et, hogy tanácskozni akar vele lakásán. Hangsúlyozta, hogy tegnapi bécsi utja is egyenesen a béke érdekében történt. *Kossuth* ma reggel vette *Fejérváry* értesítését.

Kossuth tudva, hogy lakását reggeltől estig őrzik és figyelik, a föltűnést kerülni akarta, miért is *Barabás* lakását jelölte ki a tanácskozás helyéül. Annyival is inkább, mert *Barabás*nak az előzményekről tudomása volt.

A déli hétnegyedórás tanácskozás után *Fejérváry* a miniszterelnökségre hajtattott, ahol a tanácskozást megelőzőleg minisztertanács volt. *Kossuth* 1 órakor jött el *Barabás* lakásáról. A nagyszámban csoportosuló újságírók kérdésére ezeket mondotta:

— A találkozás valóban megtörtént *Fejérváry*val, akivel azért találkoztam *Barabás* lakásán, mivel a föltűnést kerülni akartam. Amint látom, tette hozzá derűsen. ez pompásan sikerült. Lesz-e kibontakozás, vagy sem, egyiket sem állíthatom.

Hogy lesz-e folytatása a *Fejérváry*val kezdetű tanácskozásnak, még azt sem tudom.

Barabás megjegyezte, hogy ez a *vezérek*től függ.

Kossuth azután hozzátette még az el-

mondottakhoz, hogy a történetekhez egyáltalán nem lehet vérmes reményeket fűzni.

Barabás kijelentette aztán, hogy ő jól ismeri a tanácskozás kétnapos előzményeit, ezekről azonban részleteket most nem hozhat nyilvánosságra, majd csak később, amikor lépését mindenki helyeselni fogja.

Még nincs döntés.

A király a választások ügyében még nem döntött. *A manifesztum egyelőre elmarad*. Még öt napi ideje van a koronának, amikor a koczkának véglegesen jobbra, vagy balra kell esnie. Ezt az ötnapi határidőt mindkét részen *békekísérletekre* használják föl, még egyszer — *és talán utoljára*.

A hatás.

Fejérváry és *Kossuth* tanácskozása politikai körökben mindenütt nagy meglepetést többnyire meglepedést, helyenkint végtelen örömet keltett.

A N. Fr. Pr. is bőven kommentálja a találkozást, amelyről azt hiszi, hogy újabb közeledést jelent mindkét részről s újabb kísérletet a béke megkötésére.

Kossuth az események hatása alatt legnagyobb sietséggel hívta egybe a vezérbizottság tagjait tanácskozásra. *Apponyit*, *Andrássyt*, *Zichy Aladár* gróftól táviratilag hívták a konferenciára.

A vezérbizottság tanácskozása.

A *Fejérváry*val folytatott tanácskozásból kifolyólag tegnap délután 3 órakor *Kossuth* lakásán tanácskozást tartottak. *Kossuth*, *Andrássy*, *Zichy Aladár* gróf, *Polónyi Tóth János*.

Miniszterek Bécsben.

Fejérváry miniszterelnök és *Geguss Gusztáv* az új igazságügyminiszter tegnap este fél 7 órakor Bécsbe érkeztek. Bankgasse-i magyar palotába szálltak.

Az új igazságügyminiszter ma az általános kihallgatás előtt leteszi az — esküt Ő felsége kezébe.

Az aktus alatt jelen lesz a magyar miniszterelnök is. Eskütel után az új minisztert kihallgatáson fogadja a király.

A manifesztum

Általános a vélemény, hogy a királyi manifesztum most jó darabig nem fog megjelenni. *A Napnak* ezzel szemben megint szenzációs híre van.

E szerint a budai államnyomdában tegnap délután szokatlanul korán berendelték a szedőket. Valamennyit megeskették, hogy amit szednek, szövegéből egy szót sem árulnak el.

Alig, hogy az esküt letették, átadták nekik szedésre a manifesztum szövegét. Még pedig magyar szöveggel s egyuttal német, szerb, tót, horvát, oláh fordításban. A manifesztum szövege, hírszerint, parancsoló.

Emellett azonban békülékeny is tud lenni helyenkint. Főként azon óhajt fejezi ki, hogy a képviselőválasztások hovahamar elrendelhetők legyenek.

Merénylet egy lelkész ellen.

Budapest, április 4. (Saját tud. táv.) *Rybinksből* jelentik: Délután két fiatalember állszakállal behatolt az itteni gimnázium lelkészének lakásába, pénzt követeltek tőle és le-

lövessel fenyegették. A lelkész elmenekült, rázárta az ajtót a merénylőkre, akiket az előhívott rendőrség letartóztatott. A kihallgatásnál konstátálták, hogy a két rabló az itteni műszaki iskola hallgatója.

Herczegi pár halála.

Budapest, április 4. (Saját tud. távirata.) *Nachodból* jelentik: Ma reggel 4 órakor *Vilmos schauburglippei herceg* szívzselhűdés következtében hirtelen meghalt. — *Lujza hercegnő* állapota változatlanul reménytelen.

Budapest, április 4. (Saját tud. táv.) *Nachodból* jelentik: *Lujza schauburg-lippei hercegnő* ma reggel 9 órakor meghalt.

A szerkesztőségért felelős:

Dr. VUGSKICS GYULA.

Üveg és porcellán üzlet végekeni felosztása Nagyvárad, Fő-utca Orsolyazárda-épület.

Összes üveg, porcellán, lámpa, tükör és disztárgyakból álló főüzletem raktárát f. évi április elsőtől kezdődőleg az üzlet felosztása végett elárusítom minden elfogadható árban, azért, mivel *Kossuth-utcai* főüzletembe térszűke miatt azokat nem helyezhetem el és hogy az át-hurcolással járó tetemes szállítási költséget megtakaríthassam, inkább a n. é. közönségnek olcsóbb árban rendelkezésére bocsátom. Midőn ezen kedvező körülményre a n. é. közönség szives figyelmét felhívom, arról is értesitem, hogy *Kossuth-utcai* főüzletem a megszokott szolid alapon tovább vezetem.

1556.

Tisztelettel:

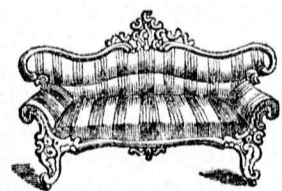
HANTFRIGYES,
üveg- és porcellán-kereskedő.

A butorvásárlók figyelmébe.

Olcsó

bútor

gyári árban, kezeség mellett

háló-, ebédlő-, szalon- és őr-szoba berendezések, valamint az egyes butordarabok a

Magyar Műbutorgyár

részvénytársaságnál

Nagyváradon, Fő u. elején.

Ipari és kereskedelmi vezető:

PORJESZ HERMAN.

Teljes lakás-, szálloda- és kávéház-berendezések műipari vállalata, — Kívánatra tervek és költségvetések.

Telefon 421 szám.

Párisi világkiállítás 1900. Grand Prix 1896. milleneumi kiállítás
állami nagy arany érem, Hers-Concors.

Telefon:
280. sz.

Alapítva:
1854.

Első Magyar Részvény-szövetkezet

K Ö B Á N Y A

Főraktár Nagyváradi és Biharvármegye területére saját házukban Nagypiacz-tér 3. Salamon Benedek czégnél.

Hordókba és palaczkokba fejte forgalomba hozzuk összes gyártmányainkat, u. m. **ások, király, kiviteli és dupla márcziusi, bajor és udvari sör**, melyek nemcsak az ország, de a külföld híres gyártmányait és minőségileg jóval felülmúlják. Főraktárunk a palaczk-osztályra különös gondot fordít s azt a legújabb, legtechnikásabb üvegmosó, lefejtő stb. gépekkel felszerelte.

Különösen felhívjuk a szives érdeklődők figyelmét a **legkiválóbb orvosok** által ajánlott

Dupla Góliát Maláta Gyógysörre,

melyet eredeti gyári töltésben aranykeresztes czimkével ellátott különleges palaczkokban hozunk forgalomba. Ezen gyógyszer nemcsak mint a

legjobb étvágyfokozó asztali ital

ajánlatos, hanem úgy kórházak, mint a magánkezelésben a következő esetekben kiváló eredménnyel használtatik és pedig **gyermekágyasok, álmatlanok, üdülők, szoptatók, idegkimerültség és emésztési zavarokban szenvedőknél, női betegek, vérszegények, rosszul tápláltak, gyengélkedőknél.**

10 üveg és ezen felüli megrendelések házhoz szállíthatnak.

Góliát maláta sör kapható: Janky utóda Kiss Károlynál, Kádár János, Friedl és Jörös, Maár és Szabónál, Lakatos Juliánál (Széchenyi tér).

Kérjük mindenütt kőbányai Részvény-sört.

98 — 1906 számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó közhírré teszi, hogy a Nagyváradi városi kir. bíróságnak 1906 évi V. I. 111/8 számú végzésével Dr. Popper Lipót ügyvéd által képviselt Keleti beviteli ügynökség Budapest felperes részére Breyer Károly nagyváradi lakos alperes ellen 171 kor. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 3643 kor. becsült ingóságokra a nagyváradi városi kir. járásbíróság fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a hátr. 49 kor. 97 fill. s jár. felülfoglaltatók követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Kossuth Lajos utca — számú házban leendő megtartására határidőül 1906 év Április hó 9 napján délután 2 órája tüzetik ki, mikor a bíróság lefoglalt butorok kávéházi berendezés s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Felhivatnak mindazok, kik az elárverendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírt kiküldött-nél vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1906 évi márczius hó 25 napján.

Batig Ferencz,

1565.

kir. bír. végrehajtó.

Ajtay Gyula és Társa

női- és férfidivat üzlete,

Nagyváradi, Bémer-tér.

Ajánlja raktárát a közönség szives megtekintésére.

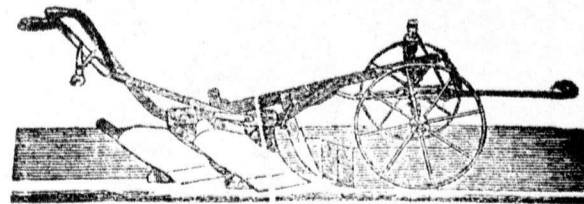
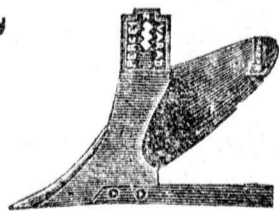
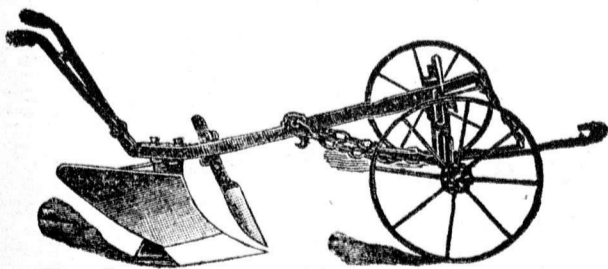
Szabott ár. Telefon 630.

Férfi ingek	2 K 80 fillől 6 Kr.
Női ingek	2 „ 20 „ 18.—
Pamut vásznak 1 vég 23 m.	9. K. „ 18.—
Paplanok	3 K 50 „ 20.—
Női harisnyák	— — 50 „ 4.50.
Napernyők fekete és színes	3. — „ 50.—
Mindenféle mosó áruk. Creton. Chiffon. Bélések.	

Vidéki rendelések pontosan eszközöltetnek.

PERGE és ROZSLAY gazdasági gép- és ekegyára

utóda

Gyár: Lukács György-u.

Nagyváradon.

Raktár: Nagyvásár-tér.

Mindennemű talajviszonyoknak megfelelő ekéket és egyéb talajművelő eszközöket készít a legjobb minőségben.

Fábry Testvérek

üzlethelyiségében Fő-utca, Moskovits-palota,
Mélyen leszállított árak mellett jönnek
eladásra kitűnő finom férfi és fiu-
ingek, kalapok, cipők, harisnyák,
különösen finom angol divat zseb-
kendők és harisnyák, rumburgi vász-
nak, chiffonok, szalagok, csipkék,
valamint francia illatszerek, férfi,
divat nyakkendők mélyen leszállított
árak, készpénz fizetés mellett.

SCHICHT-SZAPPAN!

(Szarvas vagy kulcs-szappan)

Legjobb, legkiadósabb s azért a
legolcsóbb szappan.

Ment mindennemű káros alkatrészekről.

Mindenütt kapható

vásárlásnál különösen ügyeljünk arra, hogy minden darab szappan «Schicht» névvel és a
«szarvas» vagy «kulcs» védjeggyel legyen ellátva. 2271 a.

Ajánlom a következő

asztali boraimat

f. adózottan 10—25 L. fonott üve-
gekben (demyon)

n.-várad **uj bor** literje 28 és fél kr.
1904. » **ó bor** » 31 és fél kr.

1904. » **ó vörös bor** » 45 és fél kr.

Ugyan e borokat 50—100 literes
hordókban, fogy. adó nélkül — ház-
hoz szállítom vagy vasuti állomásra
adom 18—21—35 frt. Hl. árban.

Molnár Lajos,

szőlőbirtokos, Schlauch-tér 18. 1420.

Nagyvárad város

VILLAMOS MŰVE

értesíti a n. érd. izzólámpa körtéket tart raktáron 3. legfeljebb 3-4 watt fogyasztás-
közönséget, hogy izzólámpa körtéket tással gyertyánként, melyek legolcsóbb árban
kaphatók. A sima izzólámpa ára darabonként 72 fillér, homályos (matt), színes
fényképész-lámpák és mindennemű izzólámpa különlegességek ugyancsak kartell árban
kerülnek eladásra. Ugyancsak kaphatók **nerst-lámpák** és **osmium-lámpák** gyer-
gyáuként 1-5 watt fogyasztással.

Csillárok, és villamosmotorok eredeti gyári
ivlámpák árak mellett

kaphatók. A villamos mű igazgatósága elvállalja

— **villamosvilágítási** —

és erőátviteli berendezések felszerelését, bővítését, átalakítását, javítását, ivlámpák kezelését, hozzávaló
szénpálcák szállítását, berakását és minden e szakmába vágó munkálatokat a legolcsóbb ár mellett.

Nagyobb megrendeléseknél megf. elelő engedmány. Költségvetések ingyen.

Villamos szerelőket felvétetnek a villamos műnél.

Francziaország csillaga. Etoile de France.

A legszebb pirosrózsa újdonság!

Házi kertek tavaszi rendezéséhez fajtiszta ültetvények.

Újdonságok. Különlegességek.

Alacsony és magastörzsű **RÓZSÁK**, nagyvirágú **Chrysanthemum**,
Kaktusz-Dáhlia legszebbjei. **Diszcserjék**. Szobanövények, cserepes
virágok. **Jutányos** igen mérsékelt árban beszerezhetők.

Helybeli és vidéki megrendeléseket teljes szavatosság mellett intéz el:

IFJ. JELINEK FERENCZ

ker. és műkertészete, különleges rózsatelepe

NAGYVÁRAD,

Aradi-ut 33. (A honvéd laktanyával szemben.)

TELEFON 102. és 103. szám.

A piros rózsák királynéja

Arjegyzéket kívánatra ingyen.